

Jak vypadají setkání pacientů s peritoneální dialýzou a proč má smysl se jich zúčastnit?

V letošním roce se první setkání pacientů využívajících peritoneální dialýzy (PD) a v predialýze uskutečnilo 31. března v Praze. Stejně jako v loňském roce proběhlo v prostorách Společnosti dialyzovaných a transplantovaných za podpory společnosti Baxter Czech spol. s r.o.

Tato setkání jsou určena pro všechny pacienty, kteří čekají na léčbu dialýzou nebo se už léčí pomocí peritoneální dialýzy či hemodialýzy. Na setkání je mohou samozřejmě doprovodit i přátelé či rodina, protože i oni zde najdou nové, zajímavé informace, dozvědí se, jak léčba probíhá a co obnáší.

Setkání jsou zaměřena tak, aby se pacienti mohli dozvědět od lékařů, sester či sociálních pracovníků co nejvíce praktických rad a informací, mohli si vzájemně popovídat a předat zkušenosti, či probrat svoje pocity. Taková komunikace je na setkáních jistě to nejcennější.

Příští setkání plánujeme na **13. října 2012**, a to v penzionu Pastviny ve východních Čechách. Více informací naleznete na stránkách www.domaci-dialyza.cz.

FOTO 1: Takto vypadalo březnové setkání

Čtyři nejčastější otázky pacientů na setkáních o peritoneální dialýze a odpovědi na ně

FOTO 2: Katetr je skryt pod oblečením, neomezuje pacienty v běžných aktivitách

1. Pokud se rozhodnu pro jeden druh dialýzy a přestane mi vyhovovat, mohu své rozhodnutí ještě vůbec někdy změnit?

Ano, pacient může být z osobních či zdravotních důvodů převeden z jedné formy dialýzy na druhou. Vždy je ale nutno takové rozhodnutí probrat s ošetřujícím nefrologem, který může prokonzultovat pozitivní či negativní dopady změny léčby. Pokud se nemocný s lékařem dohodnou na změně léčby, je potřeba několik dní či týdnů, aby mohl být včas připraven dialyzační přístup pro druhý typ léčby. V případě zvolení PD je nutné zavést do dutiny břišní katetr, jeho připojení trvá přibližně 3 týdny (FOTO 2).

2. Jak se správně naučím provádět si domácí dialýzu?

Správné postupy si osvojíte v dialyzačním centru již na začátku léčby a to je základ úspěchu následné léčby.

Dozvíte se, jak dělat výměny peritoneálního roztoku, rozeznat známky a příznaky infekce, měřit krevní tlak, dodržovat příjem tekutin a dietu, pečovat o katétr a hygienu, vést sexuální život, užívat léky, řešit komplikace. Během tréninku i po něm budete v blízkém kontaktu s PD týmem (domácí návštěvy, telefonický kontakt). Také vám PD sestra pomůže v bytě vyznačit nejvhodnější prostor, kde budete provádět výměnu roztoků

u CAPD léčby (FOTO 3), případně kde bude umístěn přístroj pro automatizovanou peritoneální dialýzu (cyclier - FOTO 4), a kam uložíte dialyzační roztoky. Vlastní nácvik výměn trvá přibližně týden a může se provádět ambulantně (pacient na výuku dochází), anebo během krátké hospitalizace. Od loňského roku je také možné využívat služeb agentur domácí péče, kdy speciálně vyškolená sestra chodí provádět výměny roztoků přímo za pacientem domů.

3. Co je při provádění výměny nezbytné dodržet? Jaké prostředí je vhodné pro výměnu? Musí to být vyložené sterilní prostředí?

Jakékoli čisté prostředí je vhodné - čistý suchý stůl nebo pracovní plocha, nemusí to být sterilní místnost, jak se často mylně traduje. Výměnu je možné provést např. i v autě. Samozřejmě ideální je klidná, dobře osvětlená místnost, kde vás nebude nikdo rušit a kde můžete dodržet základní hygienické

FOTO 3: CAPD - při provádění výměny je možné pracovat na počítači či sledovat televizi

požadavky prevence infekce. V místnosti by proto v době výměny neměli být například domácí mazlíčci nebo jiné zdroje prachu a nečistot. Je důležité také zkontrolovat pokojové květiny, aby na povrchu květináčů či zeminy nebyla plíseň.

FOTO 4: APD - večerní příprava před připojením k cyclieru

4. Jaké jsou nyní novinky v používání dialyzačních roztoků?

Na trhu existují glukóзовé i bezglukóзовé roztoky. Nyní je v trendu kombinovat glukóзовé roztoky s těmi bezglukóзовými. Glukóзу samozřejmě nemůžeme z roztoku vyřadit, protože právě ona zajišťuje přestup

odpadních látek z krve přes peritoneum do dialyzačního roztoku.

Při použití nízkoglukóзовé léčby se méně zatěžuje peritoneální membrána, látka obsažená v roztoku peritoneální membránu chrání, a ta se tak předčasně nepotřebuje.

Je možné s peritoneální dialýzou cestovat?

Ano, cestování po Čechách, ale i do zahraničí, je s peritoneální dialýzou možné. Výhodou této metody je, že pacient není vázán na nemocnici, dialýzu si provádí sám a může se pohybovat kdekoli, tedy například na chatě nebo v lázních.

Pomůcky pro dialýzu včetně vaků s dialyzačním roztokem si pacient doveze sám nebo si nechá vaky s roztokem, který používá, dopravit na místo dovolené a v léčbě plynule pokračuje, jak je zvyklý. Aby pacienti mohli takto cestovat, stačí, když na středisku, kam běžně docházejí do ambulance peritoneální dialýzy, sdělí adresu a dobu, kde a kdy se budou o dovolené pobývat. Sestra zodpovědná za objednávání materiálu objedná závoz přímo na místo určené pacientem.

Pacient by si měl sám vždy vzít na cestu následující pomůcky:

Pro CAPD: ohřivač vaků (ohřevná pločinka, ohřevná dečka), mincíř nebo váha, dezinfekce, svorky nebo peány, materiál na ošetřování výstupu katétru, ústenky.

Pro APD: přístroj (cyclier) v transportním kufru, dezinfekce, materiál na ošetřování výstupu katétru, ústenky. Adaptér do jiných elektrických zásuvek při dovolené.

Pacient může samozřejmě vycestovat i do zahraničí, ale jeho cestu je potřeba naplánovat několik týdnů dopředu, aby na pacienta materiál v místě jeho zahraničního pobytu čekal.

Cestující nesmí zapomenout ani na **cestovní pojištění**, pravidelně užívané **léky**, **pytle na odpad**. Je také doporučováno vzít

si na cestu vaky a pomůcky pro dialýzu - pro případ, že by se cestování zkomplikovalo, většinou se doporučuje zásoba na jeden až dva dny. Pokud pacientovi po ukončení pobytu zůstane zdravotnický materiál, je vhodné jej odvézt zpět do České republiky. Není-li to z nějakého důvodu možné, je třeba materiál na místě zlikvidovat.

Při cestě do zahraničí může pacient využít zdarma služby Travel Clubu. Pacient operátorce Travel Clubu nahlásí některé další údaje, jako například přesnou adresu místa pobytu včetně telefonního spojení, jméno kontaktní osoby v místě pobytu, datum příjezdu na místo pobytu a odjezdu z místa pobytu, a to vše minimálně 6 týdnů dopředu, aby se vše stihlo objednat a dodat na místo určení. V některých zemích je vyžadována kopie cestovního pasu pacienta v digitální podobě (scan, kvalitní digitální fotografie...). Po obdržení těchto údajů si operátorka ověří kontakt na osobu, která je v cílové zemi uvedena jako kontaktní. Ubezpečí se, že na místě někdo zodpovědný skutečně převezme potřebný materiál. Podle udané adresy pobytu je zajištěn kontakt na nejbližší PD centrum. Na toto centrum se může pacient obrátit v případě zdravotních potíží kdykoli během svého pobytu v daném místě. Pacientům je doporučeno vzít si s sebou zprávu o léčbě od svého ošetřujícího lékaře, která by měla být v angličtině.